

9.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

1.Dönem 1.Yazılı Konuları

- Edebiyat Nedir?
- Edebiyatın Güzel Sanatlarla İlişkisi
- Edebiyatın Bilimle İlişkisi
- Metinlerin Sınıflandırılması
- Dilin Kullanımdan Doğan Türleri
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- İletişim Ögeleri
- Hikaye
- Olay ve Durum Hikayesi
- İsimler

9.Sınıf

Türk Dili ve Edebiyatı

GİRİŞ ÜNİTESİ (1.ÜNİTE)

Başarıyı Getirecek En Ayrıntılı Anlatım!

9.Sınıf Edebiyat Dersi Giriş Ünitesi Hazırlık Videosu

EDEBİYAT NEDİR?

Edebiyat sözcüğü Arapça “Edep” kelimesinden gelmektedir.

Arapçada “edeb”, türlü ma'nâlar taşır: İyi ahlak, terbiye, nezaket, utanma, usul, kural...

Edebiyat; düşünce, duygu, olay ve imgelerin insanlarda estetik duygular uyandıracak bir biçimde, dil aracılığıyla söz ve yazıyla anlatımını amaç edinen sanattır.

Edebiyat sözcüğünü köken olarak "Edeb" kelimesine bağlayan, bu kullanımı ilk kez dile getiren Tanzimat Dönemi sanatçısı Şinasi'dir.

Edebiyat Nedir?

9.Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı

Sözcük Anlamı?
Kaça Ayrılır?

"Edebiyat Nedir?" Ders Anlatım Videosu

Edebiyatın Güzel Sanatlar İçindeki Yeri

Güzel sanatlar, resim, heykel, mimari, şiir, müzik, tiyatro gibi insanda estetik açıdan zevk duygusu uyandıran tüm sanatlara verilen genel addır.

Güzel sanatları diğer eserlerden ayıran en önemli özellik, insanda coşku ve estetik haz uyandırmasıdır.

Güzel sanatlar için yapılan en iyi sınıflama bu sanatların kullandıkları malzemelere göre yapılan sınıflandırmadır.

Edebiyatın Güzel Sanatlar İçindeki Yeri

GÜZEL SANATLAR

A. İşitsel (Fonetik) Sanatlar

Edebiyat

Müzik

B. Görsel (Plastik) Sanatlar

Resim

Heykel

Mimari

C. Dramatik (Ritmik) Sanatlar

Tiyatro

Sinema

Dans

Bale

Opera

Edebiyatın Güzel Sanatlar İçindeki Yeri

Edebiyat diğer güzel sanat dallarından, kullanılan malzeme ve kendini ifade ediş tarzı bakımından ayrılır.

Edebiyatın malzemesi kelimelerdir ve edebiyat dille gerçekleştirilen güzel sanatlar etkinliğidir.

Edebiyat, diğer sanatlara oranla gücünü ve zenginliğini, kullandığı malzemenin “söz” olmasına borçludur.

Edebiyatın Güzel Sanatlar İçindeki Yeri

Güzel Sanatların Sınıflandırılması

Edebiyat-Güzel Sanat İlişkisi

Edebiyatın Güzel Sanatlar içindeki Yeri Konu Videosu

EDEBİYATIN BİLİMLERLE İLİŞKİSİ

- Edebiyat sanatı, insan ve dünya gerçekliğinden oluşmaktadır.
- Aynı zamanda dil, edebiyatın dışında diğer bilim dallarının da anlatım aracıdır.
- Bu nedenle edebiyatın felsefe, psikoloji, sosyoloji, hatta tarih, coğrafya, ekonomi vb. bilim dallarıyla yakından ilişkisi vardır.

- Edebiyat-Tarih İlişkisi
- Edebiyat-Coğrafya İlişkisi
- Edebiyat-Sosyoloji İlişkisi
- Edebiyat-Psikoloji İlişkisi
- Edebiyat-Felsefe İlişkisi

Edebiyatın Bilim Dallarıyla İlişkisi

Edebiyat - Bilim İlişkisi

Tarih-Psikoloji-Sosyoloji-Felsefe-Coğrafya

Edebiyatın Bilimlerle İlişkisi Konu Anlatımı Videosu

Edebiyat-Tarih İlişkisi

- Tarih, insanların geçmişte bıraktığı yazılı belgeler ve yaptıkları eserle dayalı, onların hayatlarını birçok yönden ele alarak araştıran bilim dalıdır.
- Yazarlar, edebî eserlerinde tarihin verilerinden yararlanırlar. Konusunu tarihten alan yüzlerce edebî eserin varlığı bunun en önemli göstergesidir.
- Bir edebiyat eseri yeri gelmiş yazıldığı dönemi anlatmış, yeri gelmiş o zaman yaşanmış bir olaydan esinlenmiştir.
- Örneğin insanlığın karanlık dönemine ışık tutan destanlar, tarih - edebiyat ilişkisini ortaya koyar.

Edebiyat-Psikoloji İlişkisi

- Psikoloji, insanın bireysel oluş ve olgularını ele alırken bunun diğer bireylerle olan ilişkiler düzlemini sorgular.
- Bir edebî eserin içinde yer alan unsurlar ve bu unsurların birbirleriyle bağlantılarını psikoloji ele alır.
- Psikoloji, tek başına bir bilim alanı olmanın yanında edebiyatın da en önemli kaynaklarından ve ilgi alanlarından biridir.
- Örneğin bir roman yazarı, eserini oluştururken karakterlerinin davranışlarını psikoloji biliminden yararlanarak kurgulamaktadır.

Edebiyat-Sosyoloji İlişkisi

- Edebiyat bize toplum hayatındaki dalgalanmaları, gelişme ve olgunlaşmayı göstermektedir.
- Yazarların kaleme aldıkları eserler aracılığı ile toplumların sosyal yapıları, kültürel gelişimlerinin yanında, bir toplumun değişim ve gelişimleri hakkında ipuçları elde etmekteyiz.

Edebiyat-Felsefe İlişkisi

- Edebi eserler bazen bir fikri, bir düşünme biçimini, bazen de bir ideolojiyi okuyucusuna iletmek ister.
- Edebî eserde ortaya konulan bir dünya ve bu dünyanın ilişkiler sistemi sorgulanırken felsefe devreye girer.

Edebiyat-Coğrafya İlişkisi

- Her eser bir mekânın üzerinde ve o mekânın etkileri ile kaleme alınır.
- Bu yüzden bir edebiyat eserini, dolayısıyla edebiyatı coğrafyadan ayrı düşünmek mümkün değildir.
- Gezi yazıları ve egzotik romanlar ise özellikle bir mekanı ön plana çıkaran eserlerin başında gelir.

METİNLERİN SINIFLANDIRILMASI

- Metin, dil aracılığıyla bir araya getirilmiş anlamlı kelimeler ya da cümleler topluluğu olarak ifade edilebilir.
- İnsanın kendini ifade etme gücünün gelişmesi, edebiyat ve bilim alanlarında görülen ilerlemeler sonrasında farklı alanlarda yazılan metinlerle birlikte "Metinlerin Sınıflandırılması" ihtiyacı doğmuştur.

METİNLERİN SINIFLANDIRILMASI

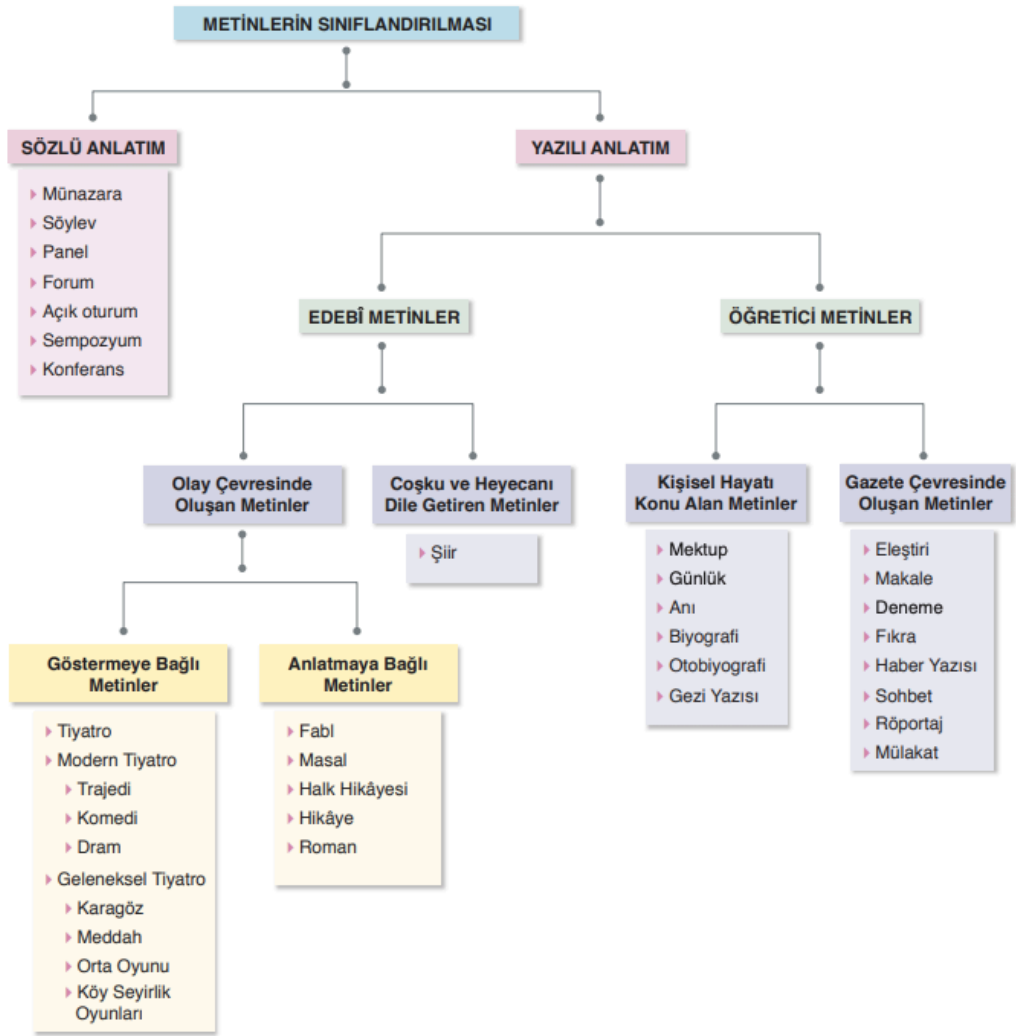
Sanatsal Metinler - Öğretici Metinler

Metinlerin Sınıflandırılmasındaki Ölçütler

Metinlerin Sınıflandırılması Konu Anlatımı Videosu

Edebî Metinler - Öğretici Metinler

Edebi Metinler	Ölçütler	Öğretici Metinler
Kurgusal gerçeklik vardır	Gerçeklik	Gerçekler vardır.
Estetik zevk vermek.	Amaç	Bilgi vermek, öğretmek.
Anlatım süslüdür.	Üslup	Resmi bir üslup vardır.
Anlatım özneldir.	Anlatım	Anlatım nesneldir.
Yan ve mecaz anlamlıdır.	Anlam	Gerçek anlamlıdır.

Edebi Metinlerin Özellikleri

- Muhatabında estetik heyecan (güzellik duygusu) uyandırır. Doğrudan bilgilendirme amacı taşımaz.
- Günlük dilden farklı edebî bir dile sahiptir. (Yan-Mecaz Anlam)
- Çok anlamlılık söz konusudur.
- Anlatıcı öznel bir tutum izler.
- Estetik bir kaygıyla yazılır. Sanatlı mecazlı anlatıma başvurulur.
- Özel bir iletişim aracıdır. Yaratıldığı dili konuşan topluluğun yaşamış olduğu duygusal ve düşünsel gelişmeleri yansıtır ve kültür taşıyıcısıdır.
- Gerçeğimsi (kurmaca) bir yapıya sahiptir.

Öğretici Metinlerin Özellikleri

- Bilgi verme amaçlıdır. Nesnel bilgilere yer verilir.
- Kelimeler gerçek anlamlarıyla kullanılır.
- Tanımlar, yer, zaman, miktar gibi somut ve kesin bilgiler içerir.
- Anlatıcı nesnel bir tutum izler.
- Anlatım sade, cümleler kısadır.
- Terimler ve teknik kelimeler yoğun olarak kullanılır. Söz sanatlarına baş vurulmaz.
- Anlatım açık ve nettir.
- Kurmaca söz konusu değildir.

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

Türkçede, kullanımdan kaynaklı olarak günümüze dek birçok dil farklılığı ortaya çıkmıştır.

[Dilin Kullanımından Doğan Türleri](#) şu şekildedir:

Lehçe
Şive
Ağız
Argo
Jargon
Yazı Dili
Konuşma Dili

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

Ağız Şive Lehçe Argo
Jargon Yazı Dili
Konuşma Dili

Konu Anlatım Videosu

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

LEHÇE

Bir dilin tarihi gelişim sürecinde, metinlerle takip edilebilen dönemlerden önce o dilden ayrılmış ve farklı biçimde gelişmiş kollarına lehçe denir.

Lehçeler ana dilden ses, şekil ve kelime bakımından büyük ayrılıklar gösterir.

Coğrafi değişmeler ve kültürel farklılaşmalar, bu ayrılımda önemli rol oynar.

Türkçenin Lehçeleri: Yakut Türkçesi ve Çuvaş Türkçesi

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

ŞİVE

Bir dilin izlenebilen tarihî dönemlerinde birbirinden ayrılan kolu olan, bazı kelime ve ses farklılıkları içeren kullanımına **şive** denir.

Ayrılıklar lehçede olduğu kadar keskin değildir.

Türkçenin Şiveleri: Kazak Türkçesi, Uygur Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Azeri Türkçesi

Türkiye Türkçesi: Yakında bakkal var mı?

Azeri Türkçesi: Bu yahınlarda erzag dükkanı var mı?

Özbek Türkçesi: Yakında bakkal barı mı?

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

AĞIZ

Bir ÷lke içinde aynı dilin farklı konuşma şekillerine **ağız** denir.

Ağız, yörelere göre söyleyiş farklılıklarıdır ve bu farklılıklar yalnızca söyleyişte görülür; yazılış aynıdır.

İstanbul ağızı: Ne yapacaksın?

Kayseri ağızı: Nööreceen?

Kütahya ağızı: Netcen?

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

ARGO

Her yerde ve her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken çoğunlukla eğitimsiz kişilerin söylediği söz veya deyimlere **argo** denir.

Farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere oluşturulan argoda ortak dildeki kelimelere özel anlamlar verilir, bazı kelimelerde değişiklik yapılır.

Standart dil: çalmak

Argo: araklamak

Atmasyon, uyutmak, zaka...

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

JARGON

Fikrî, mesleki veya belli bir kesim içinde ortak yönleri bulunan; ortak zevk, iş, uğraş veya birliktelik içinde olan kişilerin kullandığı, zümre dışındakilerin anlayamayacağı şekilde oluşturulan anlamı örtük dile **jargon** denir.

Örnek

Jargon: alabanda (denizcilik), kup (terzi), fiyonta (ayakkabıcı)
Büte bırakmak

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

YAZI DİLİ (STANDART DİL)

Bir dilde birliği ve anlaşma kolaylığını sağlamak için kullanılan dildir.

Konuşma dili her bölgenin doğal, günlük dili olmasına karşılık yazı dili, okuma yazmada kullanılan ortak dildir.

Bir dil, o dilin ağızlarından birine göre yazılır ve bu yazılış, standart yazı dilini oluşturur. Yazı dili olan ağız, o memleketin kültür merkezi olarak gelişen yeridir aynı zamanda.

Türkiye Türkçesinin yazı dilinde İstanbul ağzı esas alınmıştır.

Dilin Kullanımından Doğan Türleri

KONUŞMA DİLİ

Günlük hayatta insanlarla iletişim kurmak için kullanılan dildir.

Bu dil, doğal olduğu için konuşma esnasında cümlenin kurallı olup olmadığına, kelimelerin doğru sıralanıp sıralanmadığına, söyleyişin doğru olup olmadığına pek dikkat edilmez.

Bu sebeple zaman içinde, bölgeden bölgeye değişen birtakım söyleyiş ve kelime farklılıkları ortaya çıkar.

Giddiin aklıma geldikce canım çok sıkılıyo. Nası dayanıcam yokluuna bilemiyom.
Her yerde gözlerim hep seni arıyacak.

İLETİŞİM ÖGELERİ

Duygu ve düşüncelerin karşı taraftaki kişiye konuşma, yazı, işaret, jest ve mimik gibi çeşitli yollarla aktarılması sürecine iletişim denir.

İletişimin gerçekleşebilmesi için gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri bildirim, kod ve bağlam gibi temel öğelere gereksinim vardır.

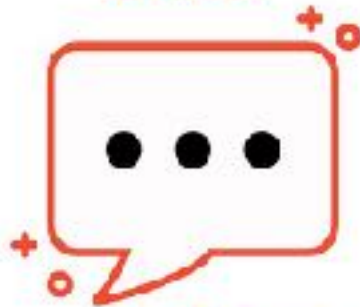
İLETİŞİM ÖGELERİ

Gönderici

Alıcı

Mesaj - İleti

Kod

Kanal

Bağlam

Konu Videosu

İLETİŞİM ÖGELERİ

İLETİŞİM ÖGELERİ

Gönderici (kaynak): Duygu, düşünce ve isteklerin aktarılmasında iletiyi hazırlayan, gönderen kişi ya da topluluktur.

Alıcı: Kaynak tarafından yollanan iletiyi ya da mesajı alan ögedir. Bazen bir kişi ya da topluluk olabilir.

İleti (mesaj): Gönderici ile alıcı arasında aktarılan duygu, düşünce ya da isteklerdir. Göndericinin duygu, düşünce ve isteklerinin görsel veya işitsel hâle dönüşmüş seklidir.

İLETİŞİM ÖGELERİ

Kanal: Gönderici ile alıcı arasındaki iletinin gönderilme şeklidir. İletinin alıcıya ulaşmasında kullanılan bu yol sözlü-yazılı olabilir.

Geri bildirim (dönüt): Alıcının göndericiye verdiği tepkidir. Gönderici, iletinin anlaşılıp anlaşılmadığını geri bildirim sayesinde öğrenir.

Kod (şifre): İletişimin dil biçimi halinde düzenlenmesi,şifrelenmesidir. İletişimin gerçekleşebilmesi için göndericinin ve alıcının aynı kodu bilmesi gerekir.

Bağlam: İletişimin gerçekleştiği yer, iletişime katılan öğelerin birlikte oluşturduğu ortamdır.

İLETİŞİM ÖGELERİ

*Öğretmen; “Bu sınavda yüksek not almayı bekleyen var mı?” dedi.
Arka sıralardan Ahmet parmak kaldırdı ve “Ben” dedi.*

Gönderici: Öğretmen

Alıcı: Öğrenciler

İleti: Bu sınavda yüksek not almayı bekleyen var mı?

Dönüt: Ben

Kanal: Ses

Bağlam: Sınıf

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Bir konuda ileri sürülen düşünceyi geliştirmek, desteklemek, inandırıcı kılmak ve düşüncenin etkisini artırmak amacıyla başvurulan tekniklere [düşünceyi geliştirme yolları](#) denir.

Tanımlama, benzetme, karşılaştırma, tanık gösterme (alıntı yapma), örnekleme, sayısal verilerden yararlanma başlıca düşünceyi geliştirme yollarındandır.

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Tanımlama

Tanık Gösterme

Benzetme

Örnekleme

Karşılaştırma

Sayısal Verilerden Yararlanma

Konu Videosu

Benzetme:

Anlatılan düşüncenin etkileyiciliğini arttırmak ve anlatılanların daha anlaşılır olmasını sağlamak adına anlatımda yer yer benzetmeler yapılabilir.

*Kış mevsimi buralarda **Sibirya gibi** geçmekteydi.*

Karşılaştırma:

Varlık ve kavramlar birbirleriyle karşılaştırılarak varlıkların aynı ya da farklı yönlerine dikkat çekilmesi amaçlanır.

Makale daha ciddi bir üsluba sahipken denemelerde daha samimi, içten bir anlatım tarzı söz konusudur.

Tanık Gösterme:

Bir düşüncenin ilgili konuda uzmanlığı ve yeterliliği kabul görmüş bir kişiden alıntı yapılarak desteklenmesi yoluna tanık gösterme denir.

Açık sözlü bir sanattır tiyatro; hemen herkese seslenir. Onun için de bazı dönemlerde kendinden korkulan, çekinilen bir tür olup çıkmıştır. Nitekim Gogol'un "Yüzünüz çarpıksa aynaya kızmayın. O her şeyi olduğu gibi gösterir." sözü tiyatronun yasaklandığı bir dönemde söylenmiştir.

Tanımlama:

Bir kavram ya da varlığın belirgin özellikleriyle tanıtılmasıdır.

Sözü edilen varlık ya da kavramla ilgili "Nedir?", "Kimdir?" sorularının karşılığını içerir.

Edebiyat, duygu ve düşüncelerin insanlarda estetik bir zevk uyandıracak şekilde yazı ve söz ile anlatılması sanatıdır.

Sayısal Verilerden Yararlanma:

Anlatılan düşünceye, inandırıcılığı ve güvenilirliği en üst düzeyde tutmak için bilimsel araştırmaların sonucu ortaya çıkan sayısal verilerin kullanılmasıdır.

İletişim alanındaki uzmanların araştırmalarına göre konuşmacının etkisinin %55'lik bir kısmı göze hitap eden öğelerle ilgilidir. Spikerin nasıl görüldüğü, yüz ifadesi, jest ve mimikler ile bütünüyle beden hareketleri gözle ilgili öğeleri oluşturmaktadır. Konuşmacının etkisinin %38'i ise sese dayanmaktadır.

HİKAYE (ÖYKÜ)

- Yaşanmış ya da yaşanması muhtemel olayların bir yazar tarafından okuyucuda heyecan, zevk uyandıracak şekilde kısaca anlatıldığı edebi metinlere **hikaye** ya da **öykü** denilmektedir.
- Hikayeler sade bir olay örgüsüne dayanmakla beraber genellikle birkaç mekanda az sayıda kişiye yer verir ve buna karşılık özlü bir anlatım barındırır.
- Kısa olayları ele almasıyla birlikte öykülerin genellikle birkaç sayfadan oluştuğu söylenebilir.
- ***Dünya edebiyatında ilk hikaye örneği*** olarak kabul edilen eser 16. yüzyılda İtalyan yazar *Giovanni Boccaccio'nun* yazdığı *Decameron* adlı hikayedir.
- ***Edebiyatımızda ilk hikaye kitabı*** yine bu dönemde *Ahmet Mithat Efendi'nin* yazmış olduğu *Letaif-i Rivayat* adlı eser kabul edilmektedir.

HİKAYENİN YAPI UNSURLARI

- **Olay:** Belli bir konu çevresinde var olan birden fazla olayın, sebep-sonuç ilişkisine bağlı bir biçimde oluşturduğu organik bütüne **olay örgüsü** denir.
- **Kişi:** Hikâyede olayları yaşayanlara kişi denir. Sadece tek bir olay anlatıldığından, anlatılan olayın da kısa süre içinde bitirilmesi nedeniyle kişi sayısı da sınırlı tutulmaktadır.
- **Zaman:** Hikâyede kişilerin yaşadığı veya etrafında gelişen olaylar belirli zaman dilimleri içerisinde geçer. Bir olayın başlangıcıyla bitişi arasında geçen zamana olay zamanı denir.
- **Mekan:** Hikâyenin temel yapı öğelerinden olan mekân, eserde kişilerin veya kahramanların yaşadığı yer, olayların gerçekleştiği sahnelerdir.

HİKAYE TÜRLERİ

1. Olay Hikayesi:

- Bu hikayelerin merkezinde bir olay vardır ve olay; serim, düğüm, çözüm bölümlerine mantıksal bir uyumlulukla sonuçlanmaktadır.
- Hikayenin sonunda olaylar bir sonuca ulaştığından, olay ve kişiler hakkında yeterli bilgiler verildiğinden okuyucunun hayal gücüne ihtiyaç duyulmaz.
- Bu hikaye tekniği Guy de Maupassant tarafından geliştirilmiştir.
- Türk edebiyatında ise olay hikayesi denildiğinde akla gelen ilk isim **Ömer Seyfettin**'dir.

2. Durum Hikayesi: Olayın ikinci planda tutulduğu durum ya da Çehov tarzı hikayeler bu yönüyle romandan da ayrılmış olurlar.

- Olaydan çok yaşamın belli bir kesitinin ele alınıp ruhsal çözümlemelere yer verilir.
- Hikayenin bitmesiyle aslında her şey bitmez, okuyucunun hayal gücünde farklı bir şekilde devam eder hikaye.
- Dünyadaki temsilcisi Anton Çehov'dur.
- Türk edebiyatında durum hikayelerinin temsilcileri ise **Sait Faik Abasıyanık ile Memduh Şevket Esendal**'dır.

HİKAYENİN BÖLÜMLERİ

Serim: Olaylar başlatılır ve kişi, zaman, mekan hakkında kısa bilgiler verilir.

Düğüm: Olayların, merakın ve heyecanın doruğa ulaştığı nokta ise düğüm bölümünde yer almaktadır.

Çözüm: Olayların sonuçlandığı, okuyucunun kafasındaki merak duygusunun giderildiği yer ise çözüm bölümüdür.

HİKAYENİN ÖZELLİKLERİ

Hikayenin Özellikleri

1. Hikaye yaşanmış ya da yaşanması muhtemel olayları anlatır.
2. Romanlara göre olaylar çok daha kısa anlatılır.
3. Hikayelerin olay ve durum olmak üzere iki ayrı türü vardır.
4. İlk hikaye örneği Boccaccio'nun Decameron adlı eseridir.
5. Türk edebiyatındaki ilk hikaye kitabı ise Ahmet Mithat Efendi'nin Letaif-i Rivayat'idir.
6. Hikayeler dört yapı unsurundan oluşmaktadır: olay, kişi, zaman ve mekan.
7. Romana göre kişi sayısı daha azdır.
8. Hikayede plan şu şekildedir: serim, düğüm ve çözüm.

HİKAYE-ROMAN FARKI

- Hikayeler kısa ya da orta uzunluktadır. Romanlar ise daha uzundur.
- Hikayede kişi sayısı romana göre daha azdır.
- Hikayede genellikle bir tek olay anlatılırken, romanda birbirine bağlı olaylar anlatılır.
- Romanlarda kişi ve mekan tasvirlerine ağırlık verilir.

Hikayede Tip ve Karakter

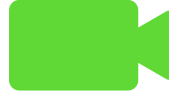
Tip: Anlatmaya bağlı metinlerde olayın merkezinde bulunan, ait olduğu toplumsal sınıfın veya zümrenin özelliklerini üzerinde taşıyan kişidir.

b) Karakter: Anlatmaya bağlı metinlerde toplumsal bir tabakayı değil de **sadece kendini temsil eden kahramandır**. Karakter, anlatı metinlerinde kendi iç dünyası, şahsiyeti, başkalarına benzemeyen yüzü ile görülür.

Hikaye

Hikaye Türleri

Hikayenin Özellikleri

Konu Videosu İçin Görsele Dokun

OLAY VE DURUM

HİKAYESİ

Özellikleri ve Örnekleri

Olay Hikayesi ve Durum Hikayesi

Arasındaki Farklar

Konu Videosu

BAKIŞ AÇILARI

Anlatım; duyguların, düşüncelerin, hayallerin, olayların ve durumların başkalarına çeşitli iletişim yollarıyla aktarılmasıdır.

Edebi eserlerde anlatımı yapan yani olayları gören ve aktaran kişi "Anlatıcı"dır.

Anlatıcı; olayları bulunduğu konuma, yakınlığa ve hakimiyete göre okuyucuya farklı açılardan aktarır.

Anlatıcının Bakış Açıları:

[Kahraman Bakış Açısı](#)

[Gözlemci Bakış Açısı](#)

[İlahi Bakış Açısı](#)

1) Kahraman Bakış Açısı

- Edebi eserlerde durumları okuyucuya aktaran kişinin aynı zamanda olayların merkezinde olan kahramanın olduğu bakış açısıdır.
- Bu anlatıcı olayları ben ağzıyla yani "1.tekil şahıs" ağzıyla anlatır.
- Kahraman ancak görebildiği kadarıyla bilgi aktarır; kişilerin iç dünyasını, olayların geçmişini ya da geleceği bilemez.

1) Kahraman Bakış Açısı Örnek Metin

Asansörü kullanmak aklıma bile gelmemişti, onuncu kata kadar merdivenlere ağır ağır tırmandım. Aksilik bu ya anahtarlarımı yanıma almayı unuttuğumdan büyük bir mahcubiyet içinde zile hafifçe dokundum. Kısa bir süre sonra ses geldi ve büyük bir korkuyla bana bakan annem kapıyı açmıştı. Ben uyuduklarını zannetsen de gece yarısına kadar benden haber alamadıkları için endişe içinde beni beklediklerini hemen sezdim. Annemin arkasında gözleri kızarmış ve yorgun bakışlarıyla babam hem azarlar hem de acıyan ses tonuyla "Neredesin be oğlum? Çok merak ettik seni." dedi. Sustum ve sadece babamın yüzündeki yorgun ifadeyi izlemeye başladım. O güne kadar babamın hayat karşısında yaşlanmış olduğunu fark etmemiştim.

2) Gözlemci Bakış Açısı

- Olayların dışında kalan ve bir gözlemci gibi gördüğü durumları bizlere aktaran anlatıcının bakış açısıdır.
- Olayları görebildiği kadarıyla adeta bir kameraman göreviyle okuyucuya aktarır.
- Anlatımın “3.tekil şahıs” ağzıyla yapıldığı bu bakış açısında objektiflik söz konusudur.
- Olayların öncesini bilemez, kahramanların düşüncelerini ve iç dünyasını okuyucuya aktaramaz.

2) Gözlemci Bakış Açısı Örnek Metin

Asansör yerine onunca kata kadar yavaş adımlarla merdivenleri çıktı. Cebini karıştırdı ve anahtarı bulamadığından zile hafifçe bastı. Kısa bir süre sonra annesi korkulu bir yüz ifadesiyle kapıyı açtı. Geç saatlerde olmamıza rağmen uyumamış olan ailesi kapıda onu karşıladı. Babası ona yorgun bir şekilde bakarak hafifçe de kızan ve acıyan ses tonuyla “Neredesin be oğlum? Çok merak ettik seni.” dedi. Fakat o hiçbir şey söylemedi, babasının yüzüne bakarak sadece sustu.

3) İlahi (Tanrısal – Hakim) Bakış Açısı

- Olayların öncesi ve sonrası olmak üzere her türlü ayrıntısına sahip olan, metindeki kahramanların iç dünyasını, düşüncelerini ve duygularını okuyucuya aktaran anlatıcı bakış açısıdır.
- Her şeyi bilen ilahi bir güce sahip olan bir anlatıcı vardır.
- Tanrısal bakış açısında “3.tekil şahıs” yani “o” ağzıyla olaylar okuyucuya aktarılır.
- Gözlemciden farklı olarak bu hakim anlatıcı, olayların öncesini ve gelecekteki halini bilir, kişilerin o anki düşüncelerini okuyucuya aktarır, zamanı ileriye ya da geriye alabilir.

3) İlahi Bakış Açısı Örnek Metin

O anki dalgınlığı ile asansörü kullanmak aklına bile gelmeden onuncu kata kadar yavaş adımlarla çıktı. Elini cebine attığında anahtarlarını yanına almadığını fark etti ve evdekileri rahatsız etmenin huzursuzluğu içinde çekinerek zile hafifçe dokundu. Böylelikle kimseyi rahatsız etmeden birinin zili duymasını umdu. Kısa bir sonra kapıdan ses geldi ve oğlundan bir süredir haber almadığı için yüreği korkuyla dolu olan annesi kapıyı açtı. Annesinin ve evdekilerin bu halini görür görmez kendisinden uzun süredir haberdar olmayan ailesinin endişe içinde olduğunu hemen sezdi. Zil çaldığında büyük bir telaşla karısının ardından kapıya giden babası oğluna sinirlenmiş ancak bir yandan da onun bu haline acıdığından karışık bir ses tonuyla “Neredesin be oğlum? Çok merak ettik seni.” dedi. Babasına bir şey demedi, sustu ve sadece yüzündeki yaşlılık görüntüsüne daldı. Bugüne kadar babasının bu kadar yaşlı olduğunu fark etmemişti.

Anlatıcı Bakış Açıları

Kahraman Bakış Açısı

Gözlemci Bakış Açısı

İlahi Bakış Açısı

Konu Videosu için Görsele Dokun!

İSİMLER

- Canlı, cansız bütün varlıkları ve kavramları karşılayan, onları ifade etmemizi sağlayan sözcüklere **isim** denir.
- İsimler çeşitli özelliklerine göre üç ana başlıkta incelenir:

a.Varlıklara Verilişine Göre İsimler

Özel İsimler

Cins (Tür) İsimler

b.Varlıkların Oluşuna Göre (Varlıkların Yapısına Göre) İsimler

Somut Ad

Soyut Ad

c.Varlıkların Sayılarına Göre

Tekil Ad

Çoğul Ad

Topluluk Ad

A.Varlıklara Verilişine Göre İsimler

1.Özel İsimler: Bilinen tek bir varlığı gösteren yani sadece tek varlığı belirten adlardır.

Özel isimler bir varlığa sonradan verilmiş ve o varlıkla özelleştirilmiştir.

İnsan, kurum, ülke, millet, gezegen, şehir, dağ, deniz isimleri gibi...

Örnek: *Türkiye, İstanbul, Pendik, Kadıköy Lisesi, Ayşe, Mehmet, Marmara Denizi, Ağrı Dağı*

2.Cins (Tür) İsimler: Aynı türden olan varlıkları karşılayan adlardır.

Özel isimde tek bir varlık zihinde canlanırken cins isimde birbirine benzeyen birçok varlık zihinde canlanır.

Organ, meslek, akrabalık, giyecek, yiyecek, araç, renk isimleri gibi...

Örnek: *Göz, çiçek, araba, ev, köpek, öğretmen, makas, gömlek...*

B.Varlıkların Oluşuna Göre İsimler

1.Somut İsim: Duyu organlarımızla algılanabilen varlıklara verilen isimler somut olarak adlandırılır.

Soğuk, ekşi, mavi, uzun, elma, araba...

2.Soyut İsim: Beş duyu organımızla algılanamayan, madde halinde olmayan varlıklara verilen adlar soyut isim olarak adlandırılır.

Mutluluk, akıl, sevgi, anlayış, hasret...

C.Varlıkların Sayısına Göre İsimler

1.Tekil İsim: Sadece bir varlığı karşılayan ve çokluk eki olan “-ler, -lar” ekini almamış adlardır: *Elma, dergi, kalem...*

2.Çoğul İsim: Sadece tek varlığı değil birden çok varlığı karşılayan isimlerdir. Tekil ismin sonuna çokluk eki olan “-ler, -lar” getirilerek yapılır: *Elmalar, dergiler, kalemler...*

3.Topluluk İsmi: Çokluk eki almadığı halde, tekil isim gibi görünüp birden çok varlığı karşılayan isimlerdir. Biçimce tekil, anlamca çoğuldur: *Ordu, orman, aile, meclis, takım...*

İSİMLER

İsim Çeşitleri ve Örnekleri

Özel İsim

Cins İsim

Tekil İsim

Çoğul İsim

Somut İsim

Topluluk İsmi

Soyut İsim

9.Sınıf

Türk Dili ve Edebiyatı

GİRİŞ ÜNİTESİ (1.ÜNİTE)

Başarıyı Getirecek En Ayrıntılı Anlatım!

Konu Videosu İZLE

9.Sınıf

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

1.Dönem 1.Yazılı

Sınavdan 100 Aldırarak

Konu Anlatımı

Slayt + PDF
Çalışma Kağıdı

Konu Videosunu İZLE

Aşağıdaki Bağlantılardan "Türk Dili ve Edebiyatı" Ders Konularına, Etkileşimli Notlara ve Dosyalara Ulaşabilirsiniz.

⇒ Türkçe Ders Konuları

⇒ Edebiyat Ders Konuları

⇒ TYT Türkçe Konuları

⇒ AYT Edebiyat Konuları

⇒ 9. Sınıf Edebiyat Notları

⇒ 10.Sınıf Edebiyat Notları

⇒ 11.Sınıf Edebiyat Notları

⇒ 12.Sınıf Edebiyat Notları

⇒ Öğretmen Dosyaları